

מחשבת קצרה על הדף

הרב יחזקאל הרטמן

SHORT MACHSHAVA ON THE DAF

קידושין פב-א

עניין: טוב שברופאים לגיהנם

מהר"ל חידושי אגדות

טוב (רוב) שברופאים (שם). טוב שברופאים לגיהנם. לגיהנם. נראה דפירושו

מפני שמלאכתו בטבע, והטבע היא לחומר, וכל עסקי הרופא בגוף החמרי, ולפיכך טוב שברופאים לגיהנם, כי הצורה לא תקרא טבע כלל [רק] מה שאחר הטבע, ולפיכך ראוי לו הגיהנם, כי הגיהנם דבק באדם מצד החומר. ודבר זה בארנו במסכת אבות (פ"א) אצל ולא תרבה שיחה עם האשה עיין שם, וגם אצל ההולך אחר עצת אשתו נופל בגיהנם (ב"מ ג"ט א'), כי הגיהנם שהוא ההעדר דבק בחומר, ובפרק הרוואה (ברכות ס"א א') אצל ולא אחר אשה. ואין לך אומנות בעולם שכל עסק שלו בחומר ולא מצד הצורה כלל רק הרופא, שכל עסק שלו עם גוף האדם מצד טבעו החמרי ולא עיין בצורה, ומאחר שעסק שלו בגוף החמרי לא מצד הצורה כלל, אי אפשר שלא יהיה מתחבר עם הגיהנם, כי כל דבר מתחבר אל אשר הוא מינו, ומאחר כי כל ענין אומנות שלו בחומר שהוא העדר הצורה דביקותו בגיהנם שהוא ההעדר ואין לו שלימות כלל והבן זה. ויש ראייה גדולה לזה, מה שאמרו במסכת ברכות (י' ב') והטוב בעיניך עשיתי זה שגנו ספר רפואות עיין שם ותמצא מבואר דבר זה, ולכך אמר טוב שברופאים לגיהנם, ופי' זה ברור.

רמב"ן תורת האדם ענין הסכנה

וזו שאמרו (קדושין פ"ב א') טוב שברופאים לגיהנם, לגנות דרכן של רופאים בפשיעות וזדונות שלהם נאמר, אבל לא שיהא חשש איסור בדבר, כדרך שאמרו שם נמי טוב שבטבחים שותפו של עמלק, הא אלו נהג עצמו כשורה כל שכן שהוסיף זכות לעצמו שאומנותו אומנות לסטים ולא למד ממעשיהם. והתם תנן (גדרים ל"ח ב') המודר הנאה מחבירו נכנס לבקר עומד אבל לא יושב ומרפאהו רפואת נפשות אבל לא רפואת ממון, והוינן בה כי קתני רפואת נפשות בחנם רפואת ממון בשכר ליתני הכי ומרפאהו בחנם אבל לא בשכר, אלא רפואת נפשות גופו רפואת ממון בהמתו, ואתמר עלה בירושלמי שאפילו יש לו מי שירפאנו מותר לזה לרפאותו שלא מן הכל אדם זוכה להתרפאות, אלמא מצוה דרמיא עליה עבד, והשבת אבידה דגופו היא.

מהרש"א

טוב שברופאים לגיהנם והכשר בו'. יש לפרש טוב שברופאים דהיינו שמחזיק עצמו לטוב ולמומחה שברופאים שאין כמוהו וסומך ביותר על המחלתו מתוך גאווה ולפעמים הוא טועה בטבע זה החולה וממית את החולה ברפואותיו כדבר שמוק לחולה זה אבל יש לו לישא וליתן עם שאר הרופאים כיון שהוא סכנת נפשות:

מהר"ל נצח ישראל סוף פ"ל

וכך פירוש מה שאמרו (קידושין פ"ב ע"א) טוב שברופאים לגיהנם, פי' מי שהוא רופא ואינו בעל תורת אלהים עם זה, הרי כל ענינו שהוא מעיין בחמרי בלבד, לכך הוא בעל גיהנם. שאין ענין הגיהנם רק ההעדר והרע, ומפני שהחומר אין לו מציאות בפועל והוא בכח בלבד ודבק בו ההעדר, כאשר ידוע מענין החומר שאינו נמצא בפעל, לפיכך בעל הטבע המעיין בענין החמרי שאין לו מציאות בפעל הוא בעל גיהנם, שגיהנם אין לו מציאות בפועל ג"כ אבל הוא חושך וצלמות וזה אינו מציאות נחשב כלל. ודבר ברור

בו יהוידע

שם. טוב שברופאים לגיהנם. כלל בס"ד, הרופא שאינו פקח ומומחה לא יסמוך על דעתו לתת סמים חריפים ותקיפים, אלא יתן סמים קלים פשוטים, אשר אם לא יועילו ודאי לא יזיקו, וא"כ אין תקלה יולאה מסיבתו, ואם יכבד חליו של חולה מאיליו יכבד, ולא יגיע לו נזק מן הסמים שנותן לו לשחות, אבל רופא שהוא צדיק ומומחה סומך על דעתו, ונותן סמים חריפים ותקיפים לעשות בהם מלחמה עם החולי של החולה לגרשו בצ"כ, ולפעמים ישנה לתת סם שיטור יותר ממה שצריך לחולה לפי מזגו וכוחו, ומחמת חריפות וסוקף הסם יזיק לו, ועוד לפעמים ישנה בעיקר החולי, ויתן סמים דליל שייכי לחותו החולי של החולה, ואז יזיק הסם אליו, ויהיה סיבה למיתתו צ"מ, ולז"א טוב שברופאים קרוב הוא לירד לגיהנם, בעבור שפיטות דמים של החולים, אשר תסובב על ידו: